

amit sokszor az antiszemitizmussal és pogrommal vélnek megoldhatónak — ugyanaz az Isten oldhatja meg és meg is oldja, amint igazán az Úr Jézus Krisztusé lesznek egyéni és közösségi életükben. Ő a válaszfal és az ellenségeskedések megoldója (Eféz. 2 : 14 kk). Más megoldás nincs: egymásban bünteti Isten az engedetlen zsidót és engedetlen pogányt. Az engedetlenségükben pedig a Sátán munkálkodik, aki „emberölő volt kezdettől fogva...” (Ján. 8 : 44).

b) *A keresztyén egyház és általa a magyarság számára is világos a tanítás.* Izrael titkát csak a Biblia fejtí meg és a megoldást is az leplezi le. **Krisztus** a megoldás! Az antiszemitizmus nem a megoldás, hanem annak antipolusa: a nemzethalál. *Lelkileg* azt jelenti, hogy helyzetünkért „más” a felelős-bűnös, azaz: nincs bennünk bűnbánat és megtérés, továbbá: az igazságtételt nem az Úrra bizzuk. *Politikailag* azt jelenti, hogy *semmit sem tanultunk és halálos feladatra vállalkozunk.* Minél több köze volt eddig egy nemzetnek Jézus Krisztushoz, annál szerencsésebben tudta megoldani a zsidókérdést (északi népek). „Ha nem hisztek, bizony meg nem maradtok...” (És. 7 : 9.) A Krisztussal szövetségre lépett magyar nemzet számára Isten megfogja oldani az Izrael kérdését ítélettel-kegyelemmel — kinek mi jár —; tudunk-e ebben hinni?

A kiválasztás hitigazsága emberöltőnkben éli harmadik legnagyobb krízisét. Izraelben is sokan, a pogányok közül is sokan Isten és az ő Krisztusa nélkül keresik az orvosságot, a megoldást. „Nincs békesség, szól Istenem a hitetleneknek...” (És. 57 : 21). Mindkét nemzetségre a gyűlölet és a halál szörnyűségei várnak. Krisztusban a békesség (Eféz. 2 : 14 kk).

Magyar nyelven négy evangéliumi szellemű könyvet ajánlhatunk: — Bereczky Albert: A zsidók „titka”. — Czeglédy Sándor: A választott nép. Budapest, 1941. — Éliás József: A samaritánus kérdés. — Kádár Imre: Szedjétek össze a maradékot! Traktátus kiadás. — Keresztyéneknek a zsidóságról — zsidóknak a keresztyénségről. Budapest, 1946. „Jó Pásztor” kiadás.

Pákozdy László.

F. k.: „Jó Pásztor” Missziói Albizottság, Éliás József.
171 Bethánia-nyomda, Budapest, VIII., Gyulai Pál utca 9.
(Felelős: Szücs Zoltán.)

A ZSIDÓMISSZIÓI VASÁRNAPRA

Meg van oldva!

(Igehirdetőknek a zsidómisszióról.)

Dr. Makkai Sándor

Dr. Czeglédy Sándor

Dr. Pákozdy László

Református egyházunk Zsinati Tanácsa úgy rendelkezett, hogy minden év augusztusának első vasárnapját zsidómissziói nappá tegyék a gyülekezetek. A zsidómisszióval kapcsolatos igehirdetések, tanítások és lelki beszélgetések számára juttatjuk lelkészeink kezébe ezt a füzetet. Nem az a célja, hogy kész prédikációt adjon, hanem, hogy némi tájékozódást nyújtson.

Ő a mi békességünk!

AZ 1946. AUGUSZTUS 4-IKI MISSZIÓI VASÁRNAPRA.

Efézus 2 : 14.

A világ minden népe a békesség útjait keresi. Ebben a békességkeresésben Krisztus egyházának a maga sajátos feladata betöltésével kell szolgálnia. Reánkézve itt és most az a döntő, hogy világosan meglássuk és engedelmesen vállaljuk azt a szolgálatot, melyet éppen a hívő gyülekezetnek kell végeznie, ami csak is az övé, amit helyette más be nem tölthet, de aminek betöltése nélkül minden emberi békemű nélkülözne legbensőbb alapját, életét és megszentelő lelkét. Az egyháznak, úgysis, mint egyes gyülekezetnek és úgysis, mint a gyülekezetek összességének, ez a sajátos béke-küldetése abban áll, hogy hirdesse és tanúsítsa emberek és emberek, népek és népek között az Ige megoldását: Ő a mi békességünk, ki egyé tette mind a két nemzetséget és lerontotta a közbevetett választófalat.

Tisztában vagyunk vele, hogy a békemű, melyet most a világ népeinek felelősei akarnak felépíteni, a politikai, jogi, gazdasági, szociális és művelődési kérdéseknek milyen roppant szövevényére nézve követeli az elrendezést és megoldást. Krisztus egyházának e történelmet alakító óriási munka egyes részleteit illetően nincs szakértői megbízatása, nem hívatott arra, hogy mint közvetlen tényező, részletkérdéseket oldjon meg.

De van valami más, és pedig isteni parancsunk arra, hogy a békesség dolgában fáradozzunk. Isten reánk bízta a békéltetésnek Igéjét! Krisztusért kell követségben jár-

nunk s mintha Isten kérne miáltalunk, Krisztusért kérünk minden lelket és népet: Béküljete meg az Istennel! (II. Kor. 5 : 19—20.)

A világ felelőseinek történelmi feladata az, hogy józan, igazságos, méltányos békeállapotot hozzanak létre a népek között. Egymással ellentétes és egymást keresztező hatalmi érdekeket kell kiegyensúlyozniok, hogy minden nép és minden ember emberi módon és félelem nélkül élhessen meg egymás mellett és egymás között.

Krisztus egyházának pedig az a missziója, hogy ébressze, plántálja, erősítse, növelje azt az *indulatot*, mely mint lelki alap, egyedül teheti valóságossá és állandóvá a békességet. Ennek az indulatnak, mint belső biztosítéknak, minden fegyvernél és szerződésnél hatalmasabb kezének, ott kell élnie és hatnia az érdekek mögött. Az egyház ezért hirdeti az Igét: Az az indulat legyen bennetek, mely volt a Krisztus Jézusban! (Filippi 2 : 5.)

Mi, Krisztus gyülekezetének tagjai, óriási többségünkben nem ismerjük a politika és diplomácia ezernyi titkos szálát és rugóját. Egyet azonban az Isten Igéjéből egészen bizonyosan ismerünk s ez az, hogy az igazi békességnek úgy az emberek, mint a népek között végső gyökerében a bűn az akadálya és megrontója. A kezdettől fogva embergyilkos, a hazugság atyja: a Sátán az, aki általunk békétlenséget és pusztító háborút csinál, akinek végső célja az, hogy Istent ölje meg, a Szeretetet irtsa ki a világból.

De mi azt is tudjuk, hogy ez a kegyetlen számító a Golgota sziklájába vágta ördögfejét „és alázuhanván, elhasadt közepén és minden belső része kiomlott“. (Ap. csel. 1 : 18.) A Kereszt leleplezte, megítélte és megsemmisítette a Sátánt. Ezért mi, Krisztus követségében, mint az Ő tanuinak serege, mint az Ő élő teste, gyülekezete, teljes bizonyossággal kezességek arról, hogy aki Istennel megbékült a Krisztusban, az megbékült önmagával, embertársaival és a népekkel is.

Van egy döntő keresztyén tapasztalat, melyet minden kegyelmet nyert bűnös ember átélt és tanúsíthat: ha két ember Krisztusban találkozik, ellenségek nem lehetnek. Testvérek lettek, akikben Krisztus bűnbánat és bűnbocsánat, megtérés és újjáteremtés által lerontotta a választófalat s békességet szerzett hitből fakadó szeretetre és szolgálatra.

Krisztuson kívül az emberek zsidók és pogányok, szolgák és szabadok, férfiak és nők s ezek az adottságok

a bűn miatt ellentétet és ellenségeskedést jelentenek. Ha pedig hit által Krisztusban találkoznak, noha úgy találkoznak, mint más és más népek gyermekei, más és más társadalmi, foglalkozási ágak, rétegek tagjai s mint férfiak és nők, de az ellentét leomlik közöttük s nem jelent többé gyűlöletet és harcot, hatalmaskodást és elnyomást, gyötrést és szenvedést az, hogy magyarok-e vagy zsidók, parasztok-e vagy munkások vagy értelmiségiek, férfiak-e vagy nők? És ebben az értelemben a Krisztus békességében nincs többé zsidó és pogány, szolga és szabad, férfi és nő, hanem mindnyájan egyek vagyunk (Gal. 3: 28.), aki a mi békességünk. Akiket megragadott és legyőzött a Krisztus minden értelmet felülhaladó szeretete, azok Őbenne, Őáltala és Őérette szeretik egymást.

Egyházunk zsinati tanácsa ez év május hó 9-én hozott határozatában szószerint a következőket mondja: „A mai időkben, egy páratlanul gonosz zsidóüldözés után és egy fokozatosan erősödő új antiszemitizmus riasztó jelenségeire kétszeresen átérzi azt a nagy felelősséget, amelyet az Úr Jézus Krisztus az anyaszentegyháznak minden nép megnyerésére nézve általában, Izráel népére nézve pedig különösképpen a kötelességévé tett. Megvallja azt a meggyőződését, hogy Krisztus keresztjében omlik le a választófal, amely az Efézusi levél szerint a két nemzetséget: a zsidót és nemzsidót egymástól elválasztja. A Krisztuson kívül egymást üldözi és rontja az ős ellenségeskedés, de a Krisztus keresztje zsidóból és nemzsidóból egy új teremtményt alkot. Ezért kívánatosnak tartja, hogy az Isten Lelkétől vezetett öntudatos zsidómissziót az egyes gyülekezetek a maguk feladatának ismerjék fel s az egész magyar református egyház ezen a téren odaadóbban és hatóságosabban munkálkodjék.“ E nyilatkozat alapján rendeltetett el a mai vasárnapra a miszióról szóló igehirdetés és a zsidómisszió céljaira való perselyes adakozás.

Alapigénkre figyelmezve, elsősorban azt szíveleljük meg az idézett súlyos nyilatkozatból, hogy az ős ellenségeskedés Krisztuson kívül pusztít, de Krisztus keresztje az ellenségekből egy új teremtményt alkot. Teljességében fogadjuk el, hogy Krisztuson kívül nemcsak ebben a világban, hanem minden vonatkozásban ős ellenségeskedés van.

Krisztuson kívül harcban állok önmagammal. Krisztuson kívül ellensége az ember az embernek, a nép a népnek. A zsidó a nemzsidónak, a nemzsidó a zsidónak.

De most Isten színe előtt ítélkezve önmagunk felett, fogadjuk el és valljuk, hogy valóban és igazán keresztyének részéről a zsidók iránt már nem lehetséges kölcsönös ellenségeskedés és gyűlölet. A kölcsönösséget kizárja az, ha az egyik fél igazi keresztyén. Ha pedig zsidó és nemzsidó a Krisztusban találkozik, többé semmiféle ellenségeskedés és gyűlölet nem lehetséges, mert Ő a mi békességünk!

A másik, amit világosan tudnunk kell, az, hogy ez nem emberi okosság és elhatározás, hanem a hit dolga. Kibékülni csak hitből és hitben lehet. Krisztus békessége a hívő gyülekezet kincse s egyben missziója. Csak a hívő gyülekezet ismerheti fel s vállalhatja öntudatosan a maga feladatát, a békesség követségét.

Keresztyén életünk és megújuló egyházunk azon az igazságon áll, hogy a Krisztusban való békesség minden ellentét egyetlen végleges orvossága. És ezért először néked, személy szerint kell megbékülnöd életed Urával. A te megtérésed, a te élő bizonyágtétele a döntő missziói kérdés. Mindenekfelett benned kell a Keresztnek megszüntetnie az ellenségeskedést, tested és lelked között, bűneid levetkezése, megbocsáttatása és új életre való születésed által. Azután jön a kegyelmet nyert bűnösök egymás közötti megbékülése és testvérisége a hívő gyülekezeti közösségben, hogy missziói mag támadjon, mely vállalja a bizonyágtéves szolgálatát a tétovázók, az alvók, a keserűek és lázadók felé. S ebből a békességből fakad, a népekből Krisztsnak megnyert lelkek által a népek kibékülése egymással. Isten Szentlelke pedig mindezt egyszerre és együtt munkálhatja, összekötve minket, mint tagokat, a Fejjel, Krisztussal, az Ő testében, az anyaszentegyházban.

Ha tehát ezalkalommal a zsidókérdésről szólunk, tudnunk és vallanunk kell, hogy mi ennek a kérdésnek, a magunk részéről és magunkranézve csak egy megoldását ismerjük: a keresztyénit. A zsidókérdés keresztyén kérdés. Mődja csak egy lehet: a zsidómisszió. S mikor erre hívünk titeket és arra kérünk, hogy áldozatok, adakozatok is érette, senki ne védekezzék és tiltakozzék azzal a téves vagy hamis kifogással, hogy nyomorgó keresztyéneket nem lehet kérni a zsidók anyagi támogatására. Mert az egyház nem a zsidók anyagi támogatására kér titeket, hanem a zsidómisszió céljaira való adakozásra, vagyis arra, hogy sáfárkodással tegyétek lehetővé, hogy Krisztus békességének evangéliuma hirdettessék a zsidók számára is.

Hogy legyenek olyan misszionáriusaink is, akik életüket erre a bizonyágtételre szentelhetik s hogy azok el is vihessék az Evangéliumot a lelkekhez. Hogy lehessen ennek a szolgáltatnak hatékony sajtója és iratterjeszése. Hogy létesíthetők és fenntarthatók legyenek intézmények, melyek Krisztus szeretetét megjeleníthessék a megtérők számára. Hogy a békesség egyetlen forrása itathassa meg azokat a lelkeket, akik ismerete nélkül szűkölködnek és elvesznek az ellenségeskedés pusztájában.

Mi tehát csakis Abban akarunk találkozást munkálni, Aki a mi békességünk. Más igazi találkozás, valódi békesség, állandó szeretet nincs. Minden más próbálkozás megváltozhat, felborulhat, visszajára fordulhat, de ez az egy soha, mert ebben az egyben csak testvérek találkozhatnak Isten Fiában s ahol és amikor találkoznak, ott és akkor nincs többé zsidókérdés.

Éppenezért a magunk körében utasítsunk el minden látszattmegoldást és külsőleges elintézést. Mi nem áttérésre, statisztikára dolgozunk, mi a megtérés evangéliumát hirdetjük s Isten Lelkéhez könyörgünk, hogy Ő maga vezérelje Krisztushoz a lelkeket, tudván, hogy akiket Isten Lelke vezérel, azok az Isten fiai. (Róma 8 : 14.)

Talán nem tehetünk sokat, de egész odaadásunkkal megtehetünk egyet. Életünkkel tanusíthatjuk: milyen áldott békességünk van Krisztusban, milyen egész szívvel tudunk szeretni Krisztusban, milyen teljesen meg van oldva életünk és halálunk Krisztusban. Ez az, ami ledönti a válaszfalat és eggyé teszi a két nemzetséget Őbenne, aki a mi békességünk.

Egyet azonban nagyon komolyan érezzünk át. Keresztyén életünk bizonyágtétele sürgős. Kegyelmi időben élünk. S ezt éppen Izráel titka által jelenti ki nekünk az Ige, melyről Pál apostol azt mondja: Nem akarom, hogy ne tudjátok atyámfiai ezt a titkot, hogy magatokat el ne higyjétek, hogy a megkeményedés Izráelre nézve csak részben történt, ameddig a pogányok teljessége bemegegyen. (Róma 11 : 25.) Mi tehát nem hátráltathatjuk Isten fel-séges tervét, melyszerint utánunk azok is elnyerik az ígéretet, akiket miattunk részben és ideig megkeményített. Jaj volna nekünk, ha a közeledő Isten országát akarnók feltartóztatni diadalmas megjelenésében!

Krisztus gyülekezete, ime, tudod a titkot! Siess tehát, hogy igazán Krisztus gyülekezete, választottak és szentek közössége légy! Ez a te egyetlen és sürgős dolgod, ez a bé-

kességszerzés missziója az egyesek felé és az útnyitás missziója az egész felé. Aki ezt nem akarja, az nem várja és nem sóvárögja Krisztus visszajövetelét, végleges diadalát, országának dicsőséges megvalósulását. Annak értelmetlen, sőt hazug mindennapi imádsága: Jőjjön el a Te országod!

Mi lehetne pedig ebben a testben, nyomorúságban, szenvedésben és bizonytalanságban más egyéb a mi vigasztalásunk, reménykedésünk, örömünk és boldogságunk, mint az a felszabadító és békességgel betöltő bizonyosság, hogy a mi Királyunk az ajtó előtt van és az Ő országa elközelgetett?

„Azért ma, ha az Ő szavát halljátok, meg ne keményítsétek a ti szíveiteket.“ (Zsid. 3 : 7—8.)

Makkai Sándor.

Miért éppen most?

A zsinati tanácsnak az odaadóbb és hathatósb zsidómissziót elrendelő nyilatkozata ellen, ha a Szentírás alapján állunk, elvi kifogást nem tehetünk. A Szentírás világosan tanítja, hogy Krisztus evangéliuma először a zsidónak szól (Róma 1 : 16.). Azt is tudnunk kell, hogy „a megkeményedés Izráelre nézve csak részben történt“, vagyis addig is, amikor majd az emberiség történetének végső kifejeletkor „az egész Izráel megtartatik“, vannak és lesznek meg nem keményedett szívű zsidók, akik örömmel fogadják az Evangéliumot és ismerik el Uruknek a megfeszített názáreti Jézust (Róma 11 : 25, 26.). Ha ezeknek a kiválasztottaknak vonakodnánk hirdetni az Evangéliumot, ez Isten világos parancsa ellen való nyílt lázadás volna.

De miért éppen most? Hát lehetne alkalmatlanabb időt kiválasztani a zsidómisszió „forszírozására“, mint éppen a mai napokat? Van értelme annak, hogy ezzel a kérdéssel feldúljuk a gyülekezetek békéjét? Hogy tovább izgassuk az amúgy is felzaklatott kedélyeket? Hogy éppen most próbáljuk ezzel a kemény eledellel táplálni a teinek italához szoktatott gyülekezeteket? Nem kellene-e várni, amíg a zsidókérdés valamennyire elvesztette gyötrő aktualitását és akkor jönni a misszióval? De minek szaporítsam a kérdéseket? Ezer és egy érvel lehetne bizonyítani, hogy a zsidómisszió szorgalmazására alig lehetett volna alkalmatlanabb időt kiválasztani.

Csak az a baj, hogy a zsidómisszió szükségességének hirdetésére, úgy látszik, mindig alkalmatlan az idő. Ha most az antiszemitizmus miatt alkalmatlan, azelőtt talán a filoszemitizmus miatt volt alkalmatlan. Tény az, hogy a múltban egyházunk nagyobb méretű és rendszeres zsidómissziói munkát alig végzett és ha az első világháborút megelőző idők prédikációterméséből taláalomra száz kötetet kiemelünk és megnézzük bennük, hogy mit mondtak elődeink a zsidómisszióról, azt leszünk kénytelenek megállapítani, hogy semmit sem mondtak, hanem hagyták, hogy gyülekezeteink a zsidókérdésben és a zsidómisszió kérdésében másutt keresenek világosságot. Hogy milyen „világosságot“ találtak, azt jól tudjuk: a jelen nyomorúságának igen nagy része, talán a legnagyobb része oda vezethető vissza, hogy a magyarság a zsidókérdésben mindenkire hallgatott, csak a Szentírásra nem, még pedig azért nem, mert évtizedeken át alig volt valaki, aki hirdette volna a zsidókérdés egyetlen, isteni megoldását. Hogy miért nem hirdette az egyház ezt a „titkot“ (Róma 11 : 25.)? Vagy azért nem, mert maga sem hallgatott a Szentírásra, vagy pedig azért nem, mert igehirdető elődeink, éppen úgy, mint ma is sokan, alkalmatlannak vélték az időt ennek a kérdésnek a „feszégetésére“.

Most azonban tegyük kezünket a szívünkre és kérdezzük meg magunkat: volt idő valaha, amelyet minden fenntartás nélkül „alkalmasnak“ mondhattunk volna az Evangélium hirdetésére? Az Evangélium felszólítás arra, hogy térjünk vissza Isten uralma alá, mi pedig, akik a magunk urai akarunk lenni, moratóriumot akarunk és úgy vagyunk, mint Félix tisztartó: majd „mikor alkalmatosságunk lesz“ (Ap. csel. 24 : 25.), akkor kívánnók hallani az Evangéliumot és akkorra halasztanók a döntést. A keresztről való beszéd „bolondsága“ és „botránkozása“ minden időben felettébb alkalmatlanná teszi annak hirdetését.

Ha pedig így áll a dolog, akkor ne csodálkozzunk a zsidókérdésről szóló bibliai üzenet mostani alkalmatlan voltán. Mert amit a Szentírás a zsidókérdésről mond, az maga a koncentrált Evangélium. Oriási tévedés volna azt hinni, hogy a zsidókérdésről való tanítás a Szentírásban valami periférikus dolog, aminek a hirdetéséről esetleg el is lehet tekinteni és hogy a zsidómisszió a keresztyén egyháznak olyan esetleges foglalkozása, amit nem is kell feltétlenül és mindig vállalnia. Aki igazi lelki éhséggel és szomjúsággal veszi kezébe a Bibliát, csodálkozva és meg-

döbbenve fogja látni, hogy Isten szuverén, eleve elrendelő kegyelme sehol sem tündökölt olyan világosan, mint a zsidókérdés isteni megoldásában, hogy a zsidók „titka“ végeredményben a kereszt titka és a mi üdvösségünk titka és hogy Isten történetformáló hatalmát semmi sem mutatja jobban, mint a választott nép története a Sémnek adott áldástól (I. Mózes 9 : 26.) kezdve egészen az idők végéig, amikor „eljö Sionból a Szabadító és elfordítja Jákóbtól a gonoszságokat“ (Róma 11 : 26.). De éppen ez az, ami szöges ellentétben áll az Istentől elfordult modern ember történetfilozófiájával, önértelmezésével, vallásosságával; éppen ez az oka annak, hogy a szekuláris, világias gondolat legidőszzerűbb jelentkezése az antiszemitizmust veszi magára; itt van az oka annak, hogy az antiszemitizmus kérlelhetetlen szükségyszerűséggel Isten szabad kegyelmének tagadásához, az Evangélium elvetéséhez, majd a teljes atheizmushoz, erkölcsi téren pedig a nihilizmushoz vezet; végül pedig ez teszi érthetővé azt is, hogy a démoni hatalmak egyik fő offenzívája éppen a zsidókérdés frontján folyik Krisztus anyaszentegyháza ellen.

Ami pedig magyar református egyházunk mostani, elesett állapotát illeti, ennek egyik főoka az, hogy a sátáni erők összpontosított támadásával szemben legtöbbször defenzívára szorítottunk, sőt nem egyszer dezertáltunk, a zsidókérdés bibliai megoldását elhalgattuk, „másról beszéltünk“, alkalomszerűbb, időszzerűbb témákat választottunk és nem voltunk hajlandók vállalni a kereszt gyalázatát, amelynek legfontosabb vetülete manapság éppen a zsidókérdés területén jelentkezik. Amit vetettünk, most azt aratjuk!

Hála legyen az Istennek, hogy egyházunk vezetői, Isten Szentlelkétől indítva, a habozás és visszavonulás szomorú időszaka után ezen a fontos arcvonalon végre elrendelték az offenzívát. Ez semmi más, mint a hűségesebb, bátrabb, az isteni kijelentésnek jobban engedelmessé szolgáló követelménye. Amint Isten a zsidó népet tette a kijelentés eszközévé, úgy most is, úgy látjuk, a zsidókérdést használja fel arra, hogy a vallásos realitás világába elvezessen minket. Ne tartsuk egyszerűen sorscsapásnak azt, hogy a zsidókérdés, ez az eltávolíthatatlan tövis, nekünk különösen sok gondot, kísértést és gyötrelmet okoz; Isten éppen ezek által juttathat el történelemformáló kegyelmének megismerésére és az ebből fakadó új életre. Ha most hűségesen és bátran hirdetjük azt, amit

a Szentírás a zsidókérdésről és a zsidómisszióról mond, akkor egészen bizonyosak lehetünk afelől, hogy nem „levegőt vagdosunk“ (I. Kor. 9 : 26.). De hiszen az igehirdetés, csak akkor igehirdetés, ha a Sátán érdemesnek tartja, hogy visszavágjon rá! Ha pedig eddig még nem tanultuk volna meg, most éppen a zsidómisszió kötelességének hirdetésekor fogjuk megtapasztalni, hogy a keresztyén igehirdetés viaskodás, agónia, tusakodás, harc „a fejedelemségek ellen, a hatalmasságok ellen, ez élet sötétségének világbírói ellen, melyek a magasságban vannak“ (Efézus 6 : 12.). A harc nem könnyű, de az igehirdetésre nézve is áll: „Sok háborúságon által kell nekünk az Isten országába bemennünk!“ (Ap. csel. 14 : 22.)

Hogy tehát miért éppen most kell a zsidómisszió ügyét a gyülekezetek elé vinnünk? Azért, mert ma, a nagy mulasztások és visszavonulások után ez a legrövidebb útja annak, hogy a küzdőterre kijussunk és Fővezérünkkel, Krisztussal találkozzunk, aki, mint az antik hadvezérek, nem a front mögött, hanem az élen harcol. Ha egy igehirdető manapság felteszi magában, hogy a „levegőt vagdosó“, ellenállásba nem ütköző, kényelmes, ernyedő és eredménytelen prédikálást elhagyva a teljes és elegyítetlen Evangéliumot hirdeti, az, akár akarja, akár nem, előbb-utóbb eljut a zsidókérdéshez és ezzel a nagy lelki döntéseknek, a vallásos valóságnak démonok által körülrajzott csataterére. Ha ellenben valaki az idők alkalmatlanságára való hivatkozással, a gyülekezeti „békesség“ érdekében jobbnak látja a hadtápterületre való visszavonulást, a bensőségességbe, a liturgizálásba való menekülést, annak prédikálása megerőtlenül, megüresedik és a saját életében is beteljesedik Jézus mondása: „Aki meg akarja tartani az ő életét, elveszti azt!“ (Máté 16 : 25.)

Még csak három egészen rövid és egyszerű homiletikai szabály. Először: amit augusztus első vasárnapján a szószéken művelünk, nem zsidómisszió, hiszen keresztyének hallgatják. Elemi szabály, mégis sokszor vétünk ellene: azoknak kell prédikálni, akik hallgatnak bennünket, nem pedig azoknak, akik nincsenek jelen. Tehát végzetes tévedés volna most a zsidók bűneit prédikálni és a zsidókat hívni bűnbánatra. Ez a zsidómisszió dolga. A keresztyénység különben is ott kezdődik, hogy a saját bűneim jobban fájnak, mint mások bűnei. De ha büntudatot hirdetünk, ezt csak a lelkigondozói szolidaritás viszonyulásában, a szeretet indulatában tehetjük. Szeretettel kell szólnunk,

de a jó és rossz között különbséget tenni tudó (Filippi 1 : 9, 10.) szeretet határozottságával. Itt az ideje, hogy a Szentlélek segítségével felszámoljuk a közelmúlt átkos szellemi örökségét és végleg megszabaduljunk attól a halálos tébolytól, amely szegény magyar népünket egyszer már a lelki romlás szélére sodorta. Ehhez pedig kemény beszédre van szükség, arra az Igére, amely „élő és ható és élesebb minden kétélű fegyvernél és elhat a szívnek és a velőknek megoszlásáig és megítéli a gondolatokat és a szívnek indulatait“ (Zsid. 4 : 12.). Nyíltan meg kell mondanunk, hogy a zsidók életében Krisztus elfogadásának legnagyobb akadály a mai keresztyénségnek, a mi keresztyénségünknek szörnyű példaadása, amellyel megakadályozzuk azt, hogy a zsidók irgalmasságot nyerjenek (Róma 11 : 31) és ezzel magunkra Isten haragját vonjuk.

Másodszor: ha fontos a szabály, hogy nem magunkat, hanem az Igét prédikáljuk, most kétszeresen fontos. Prédikációnknak minden mondatát a Biblia mérlegén kell ellenőriznünk. Nem hirdethetünk sem antiszemitizmust, sem filoszemitizmust, sem asszimilációt, sem disszimilációt, sem ilyen vagy olyan emberi „megoldást“, hanem csak az egyetlen isteni megoldást hirdethetjük, amint Isten kijelentette és az abból fakadó kötelezettséget, a zsidómisszió elháríthatatlan és sürgős feladatát.

Harmadszor: mi csak eszközök vagyunk. „Nem mint-ha magunktól volnánk alkalmasak valamit gondolni, úgy mint magunkból; ellenkezőleg, a mi alkalmas voltunk az Istentől van“ (II. Kor. 3 : 5.). Augusztus 4-én elmondandó prédikációnk végső alanya maga Jézus Krisztus, aki végtelen isteni szeretetével azt akarja, hogy ellene lázadó, szétszórattatásban, átok alatt élő népéből is megtartassék a maradék és visszaoltassék a szelid olajfába (Róma 11 : 24, 11 : 5, 9 : 27). Ezért igehirdetésünkért a végső felelősséget nem mi viseljük, nem is a zsinati tanács, hanem maga Jézus Krisztus. Az eredmény is az Ő kezében van. Amiatt tehát mi ne aggódjunk. Ő a történet Ura, tehát az idő alkalmas vagy alkalmatlan volta végső fokon Tőle függ. Ezért augusztus első vasárnapjára nézve is áll: „Hirdesd az Igét... alkalmas-alkalmatlan időben!“ (II. Tim. 4 : 2.) Az igehirdetésben vannak idők, amikor a hit szemével hatalmas kapuk feltárulását látjuk az Evangélium előtt, máskor pedig mintha zárt ajtókon zörgetnénk. De tudjuk, hogy Krisztus a zárt ajtón is át tud menni (János 20 : 19). Ezért most is tegyük félre a hitet-

len aggodalmaskodást: Jézus Krisztus a legalkalmatlanabb időt is alkalmassá teheti az Isten országának nagy csata nyeresére.

Néhány lectio és textus aug. 4-ére: L.: Róma 11 : 13—27; T.: 27. v.; L.: Róma 11 : 1—12; T.: 5. v.; L.: Róma 9 : 1—8; T.: 8. v.; L.: Róma 9 : 16—27; T.: 27. v.; L.: Máté 23 : 34—39; T.: Róma 11 : 25—27. L.: I. Kor. 9 : 19—22; T.: Márk 16 : 15, 16. L.: Róma 2 : 1—11; T.: Róma 1 : 16. L.: Gal. 3 : 19—29; T.: 28. v. L.: Ef. 2 : 10—18; T.: 14. v. L.: Ap. csel. 2 : 29—39; T.: 39. v. L.: Róma 11 : 17—24; T.: 24. v. L.: Róma 11 : 25—32; T.: 30. v. L.: III. Mózes 26 : 33—44; T.: Róma 11 : 25—27. L.: V. Mózes 28 : 62—67; T.: Róma 11 : 1—5. L.: János jel. 7 : 1—12; T.: Róma 11 : 25, 26.

Dr. Czeglédy Sándor.

Izrael a Bibliában.

„Izrael“ a Bibliában nem *egy* textus problémája, nem is *számos* textusé, hanem az *egész* kéttestamentumos Biblia róla szól. A két Testamentum egybehangzó bizonyossága szerint — amelyet egyébként legrészletesebben és legmélyebben megírva a Római levél 9—11. fejezetében találhatunk meg — Isten eleveelvégzett és megvalósítás folyamában lévő, a Vég felé törtető üdvtervében (predestináció) Izraelt tette *az üdvtörténet eszközévé és gerincévé*. Az Úr Jézus Krisztus is *mint Izrael* a világ Megváltója (János 4 : 22, Máté 1 : 1—17, Lukács 3 : 23—38). Izrael hivatását teljesíti. Mielőtt Izraelről és Izraelhez szólna igehirdetésünk az egyházunk által arra szánt vasárnapon, *szükséges, hogy az igehirdető átjárassa lelkét a teljes Írásnak Izraelről szóló tanításával*. A Biblia ez egyik vezér teológumenonja tekintetében mily nagy a tájékozatlanság! Ez egyben azt is példázza, hogy általában és mindenestül mily gyengélábon áll az Írás-theológiánk. „Izrael“ a Szentírás „*mysterion*“-jai közé tartozik (Róma 11 : 25; a görög *mysterion* szó az óegyházi nyelvben a latin *sacramentum*-mal egyenlő; „szentség“, istenhirdető, rejtő-kijelentő szentitok). Mily sok szentíráseellenes „dogma“ forog egyházi közszájon; hogy csak a legelterjedtebbek egyikét említsem: „Izrael Krisztus óta nem választott nép már...“ — holott az Újtestamentum világosan tanítja, hogy a megkeményedés Izraelre nézve csak *részben* történt (Róma 11 : 29), mert „nem vetette el Isten az ő népét, amelyet

eleve ismert“ (11 : 2) és: „az Isten ígéretei és elhívása megbánhatatlanok“ (11 : 29). Az alábbiakban a Szentírásnak Izraelre vonatkozó alapvető tanításai vannak sumházva egy két megvilágosító bibliai hely alátámasztásával. Kis cikkem csak azoknak válik javára, akik nem sajnálják a fáradságot, hanem kikeresik a megjelölt helyeket és elgondolkoznak azok tartalmán.

1. *Isten egyetemes üdvterve céljából választotta ki Izraelt*. Az Izraellel való szövetséget megelőzte az emberiséggel való szövetsége (Gen. 9 : 1—17); az izraeli szövetség ezt az egyetemes szövetséget szolgálja, ennek a megvalósítása érdekében történt (Gen. 12 : 1—3, 22 : 18, 26 : 4, És. 2 : 2—4, Mik. 4 : 1—3, És. 42 : 5—9, 49 : 1 kk, 43 : 9—13, Ján. 4 : 22b. stb.).

2. *A kiválasztás oka nem Izraelben van*, mintha népi mivoltában, szellemi vagy testi adottságaiban különb nép lenne a többinél, hanem Isten irgalmasságában mind a népek, mind pedig Izrael népe iránt. Isten választásának éppen Izrael kicsisége és alkalmatlansága a nagy célra volt a választás egyik oka, hogy ember ne kérkedhessék az Úrnak szóló dicsőséggel (Deut. 7 : 7 kk. És. 43 : 21 kk, Deut. 32 : 10, Deut. 4 : 32 kk). Hogy Izrael természet szerint mennyire alkalmatlan volt erre a célra, Mózesről Jézusig Izrael minden prófétája tanúsítja (Exod. 32 : 19 kk. És. 5 : 1 kk, Ezékiel 16, Mt 23 : 37 kk). Egyébként Istennek *minden nép egyformán kedves*, mindnek egyformán *Ura és mindhez egyformán kegyelmes akar lenni* (És. 2 : 2 kk, 19 : 25). Végso üdvterve az egész emberiség — már az Ótestamentumban is (És. 42 : 1, 4, 45 : 22 kk, 49 : lásd 1. alatt).

3. *Izrael a végső egyetemes üdv miatt Isten különleges birtoka, különleges szövetségben áll vele* (Exod. 3 : 7, 33 : 13, Num. 11 : 29, 17 : 16, 19 : 5, Lev 26 : 11—13, Deut 4 : 7, Mik. 4 : 5, Ps. 135 : 5). A szövetségen kívül egyéb képek is jelzik a szoros viszonyt: az Úr hitvese (Jer. 2 : 1 k, 3 : 4, Ez. 16 : 8, És. 50 : 1, 54 : 5—6), az Úr teremtménye (És. 5 : 1 k, Hós. 8 : 14), az Úr barátja (Szerettje) (Hós. 11 : 1, 41 : 8), az Úr szemefénye (Zak. 2 : 8, a héberben 2 : 12), az Úr öröksége (I. Sm. 10 : 1), papként szolgáló nép a népek között (Exod. 19 : 6), az Úr fia (Exod. 4 : 22 k, Num. 11 : 12, Hos. 11 : 1), *az Úr szolgálója* (És. 41 : 8, 42 : 19, 22, 43 : 10, 44 : 1, 21, 45 : 4, 48 : 20, 49 : 3, 6, 52 : 13—53 : 12) stb.

4. *Izrael választottságán már az Ótestamentumban rés nyílt a pogányok számára*, beléphettek a nép közössé-